

**СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС ЩОДО ІНТЕГРАЦІЇ ЗОВНІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ З УКРАЇНИ НА РИНОК ПРАЦІ**

Коляда Наталія, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0000-0001-7743-7831

E-mail: koliada_n@ukr.net

Панченко Роман, аспірант, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0009-0007-4023-6332

E-mail: roman.panchenko@udpu.edu.ua

***Анотація.** Інтеграція українських біженців на ринок праці Європейського Союзу є одним із найактуальніших викликів для соціальної політики ЄС. У статті проаналізовано правові механізми інтеграції, зокрема Директиву 2001 / 55 / ЄС, що забезпечує тимчасовий захист переміщених осіб, і заходи на рівні окремих держав-членів. На основі аналізу результатів нещодавніх (2024–2025 рр.) досліджень було виявлено такі тенденції: ключова роль іммігрантів у заповненні вакансій та компенсації демографічних викликів у ЄС, особливий правовий статус та швидка інтеграція українських біженців, високий рівень безробіття попри формальні права, нерівномірний розподіл робочої сили та «трудова міграція всередині ЄС», а також фемінізація міграційного потоку і наявність бар'єрів для працевлаштування жінок із дітьми.*

***Ключові слова:** зовнішньо переміщені з України особи, Європейський Союз, ринок праці, соціальна політика, тимчасовий захист, ринок праці.*

**EU SOCIAL POLICY ON THE INTEGRATION OF DISPLACED PERSONS
FROM UKRAINE INTO THE LABOR MARKET**

Kolyada Natalia, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0009-0001-6263-8814

E-mail: koliada_n@ukr.net

Panchenko Roman, PhD student, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0009-0007-4023-6332

E-mail: roman.panchenko@udpu.edu.ua

The integration of Ukrainian refugees into the European Union's labor market is one of the most pressing challenges for EU social policy. Following the full-scale Russian invasion of Ukraine, millions of Ukrainians sought refuge in EU member states, necessitating urgent policy measures to ensure their social protection and employment opportunities. This study explores the legal and economic dimensions of their integration, analyzing both EU-wide regulations and country-specific responses. One of the key legal instruments facilitating this process is Directive 2001 / 55 / EC, which grants temporary protection to displaced persons. This directive enabled Ukrainian refugees to access the labor market immediately without undergoing the lengthy asylum application procedures. However,

its implementation varies significantly across EU member states. Poland, Germany, and the Czech Republic have demonstrated the most effective integration practices, with streamlined work authorization processes. In contrast, countries such as France and Switzerland impose additional bureaucratic hurdles, slowing down labor market access.

Despite the formal right to employment, the research highlights several structural barriers: (1) Labour market segmentation (a significant proportion of Ukrainian refugees are employed in low-wage sectors); (2) Recognition of qualifications (many highly skilled Ukrainian workers face challenges in obtaining recognition of their diplomas and professional experience, particularly in regulated professions such as medicine and education); (3) Gender disparities (many Ukrainian women arrived with children, making access to work highly dependent on the availability of childcare and social support systems); (4) Uneven distribution of workforce and secondary migration (some Ukrainian refugees, after receiving temporary protection in Poland or the Czech Republic, relocated to Germany and France in search of better wages and working conditions).

The findings indicate that although Ukrainian refugees integrate into the labour market faster than previous waves of asylum seekers (such as those from Syria or Afghanistan), long-term employment stability remains a challenge. More than two-thirds of Ukrainian refugees in Western Europe remain unemployed three years after displacement, highlighting the gap between formal labor rights and practical employability.

Keywords: *externally displaced persons from Ukraine, European Union, labour market, social policy, temporary protection, labor market.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Інтеграція зовнішньо переміщених осіб з України на сучасний ринок праці Європейського Союзу є одним із важливих викликів для соціальної політики ЄС. Унаслідок повномасштабної війни, розв'язаної росією, мільйони українців були змушені шукати прихистку в країнах ЄС, що відповідно вимагало невідкладних рішень щодо їх соціального захисту та працевлаштування. Політика у цій сфері, згідно з підходами Європейського Союзу, має ґрунтуватися на засадах рівності, соціальної інклюзії та економічної мобільності і, як наслідок, забезпечується засобами фінансової підтримки, законодавчими ініціативами та координацією зусиль країн-членів.

Проте можемо припустити, що можуть існувати певні розбіжності між задекларованою соціальною політикою ЄС та її практичною реалізацією на рівні держав-членів. Можуть бути певні відмінності у підходах до інтеграції українських біженців у різних країнах, що зумовлюють нерівномірність їхнього доступу до ринку праці та соціальних гарантій. Це підкреслює необхідність детального дослідження нормативних аспектів політики ЄС, а також оцінки реальних механізмів інтеграції, які можна простежити у працевлаштуванні українських біженців у різних секторах економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню соціальної політики ЄС щодо інтеграції зовнішньо переміщених з України осіб після початку російської агресії в 2014 році присвячено низку досліджень як в україномовному, так і в англomовному академічному полі. Так, вивченню міграційної політики України та її узгодженню з політикою ЄС присвячено праці О. Рудь [1], аналіз викликів, які постають перед країнами ЄС у зв'язку з напливом українських біженців та їх інтеграцією у суспільство зроблено в працях В. Хакімової [2], М. Твердоступ [13], Й. Думернік і А. ван Хілсум [6], розгляду проблем та механізмів інтеграції українців у європейське суспільство та економіку присвячено дослідження Ф. Каселлі, Х. Лін, Ф. Тоскані, Дж. Яо [3], Д. Горбач, Ю. Польщикової, А. Рябчук (Франція) [8], Л. Маккової, А. Зогата-Куш, О. Філіпець [1212], можливості повернення українських мігрантів у контексті економічної політики ЄС дослідили М. Обстфельд, В. Домбровскіс, І. Сологуб [5].

Метою цього дослідження є аналіз основних аспектів соціальної політики ЄС щодо інтеграції українських біженців на ринок праці, оцінка її ефективності та виявлення ключових перешкод. Стаття також розглядає інноваційні рішення, що впроваджуються в

окремих країнах ЄС, а також перспективи подальшої інтеграції українців у європейське суспільство.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Правові засади входження зовнішньо переміщених з України осіб на ринок праці у країнах ЄС. Первинним документом, який регулює цей процес, є Директива 2001 / 55 / ЄС: Тимчасовий захист у разі масового напливу переміщених осіб [4] (далі – Директива). Цей документ був ухвалений 20 липня 2001 року Європейським Союзом як відповідь на можливі випадки масового напливу переміщених осіб, які не можуть повернутися до своєї країни через збройні конфлікти, порушення прав людини чи гуманітарні кризи. Мета Директиви полягає в тому, щоб надати швидкий та ефективний механізм тимчасового захисту біженців у разі масового напливу, не перевантажуючи національні системи надання притулку. Слід зазначити, що, на відміну від статусу біженця, тимчасовий захист не замінює процедуру надання притулку, а є альтернативним механізмом швидкої допомоги.

Основні положення щодо можливості входження на ринок праці держав-членів ЄС, означені у Директиві:

- Дозвіл на працевлаштування: Стаття 12 Директиви передбачає, що держави-члени повинні надавати особам, які отримують тимчасовий захист, доступ до ринку праці. Це включає як найману працю, так і можливість займатися підприємницькою діяльністю. Проте держави-члени мають право встановлювати пріоритети для своїх громадян та громадян ЄС у сфері працевлаштування. Можуть бути застосовані умови, визначені національним законодавством або політикою ринку праці.

- Професійна підготовка та освіта: тимчасово захищені особи мають доступ до освітніх курсів, програм професійної підготовки та можливості підвищення кваліфікації. Умови доступу до цих програм визначаються національними законами держав-членів. Але слід зазначити, що уряди можуть обмежити або регулювати доступ до деяких професій, які вимагають спеціального дозволу (наприклад, у сфері державної служби або медицини).

Директива 2001 / 55 / ЄС є ключовим правовим інструментом ЄС для реагування на гуманітарні кризи та захисту переміщених осіб. Вона не містить окремих положень про тимчасовий захист біженців з України, оскільки вона була ухвалена ще в 2001 році. Однак саме ця Директива стала правовою основою для ухвалення рішення Ради ЄС від 4 березня 2022 року щодо запровадження тимчасового захисту для осіб, які рятуються від війни в Україні та забезпечення їм легального доступу до ринку праці без необхідності отримання додаткових дозволів.

Національні правові рамки у країнах ЄС щодо Директиви про тимчасовий захист. Європейське управління з питань праці (European Labour Authority) – це агентство Європейського Союзу, створене для забезпечення справедливого, прозорого та ефективного функціонування єдиного ринку праці в ЄС. Воно відіграє важливу роль у підтримці українських переміщених осіб, які отримали доступ до ринку праці ЄС у межах Директиви. Управління періодично узагальнює інформацію країн-членів про реалізацію Директиви про тимчасовий захист, доступ до роботи, соціальні гарантії та державні ініціативи щодо підтримки українців [10]. Нижче викладено основні положення, включені в «Огляд заходів, вжитих країнами ЄС та ЄАВТ щодо працевлаштування та соціального захисту переміщених осіб з України: Порівняльний аналітичний звіт» [7].

Доступ переміщених осіб до ринку праці. Згідно з Директивою держави-члени зобов'язані дозволити переміщеним особам працювати як найманим працівником, так і самозайнятим:

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

- у більшості країн ЄС для роботи достатньо лише отримати тимчасовий захист або дозвіл на проживання;
- деякі країни мають особливі правила або обмеження щодо дозволів на роботу (наприклад, у Болгарії – 90 днів роботи протягом року, у Румунії – 9 місяців на рік);
- в Австрії та Бельгії потрібні додаткові документи (наприклад, в Австрії – «ідентифікаційна карта переміщеної особи»);
- У Німеччині правила можуть відрізнятися залежно від федеральної землі.

Умови отримання дозволу на роботу. Більшість держав ЄС не вимагають окремого дозволу на роботу, якщо особа має статус тимчасового захисту, проте у деяких країнах існують спеціальні правила:

- Болгарія, Румунія, Латвія, Швейцарія мають обмеження щодо тривалості роботи;
- Австрія, Бельгія – необхідні додаткові документи;
- Німеччина – правила можуть змінюватися залежно від федерального рівня;
- Деякі країни дозволяють працювати тільки у певних галузях або за певних умов.

Визнання дипломів і кваліфікацій. Європейська комісія рекомендує спростити та пришвидшити визнання дипломів, але не всі країни зробили це:

- У більшості країн (Австрія, Данія, Іспанія, Німеччина тощо) діють загальні правила визнання дипломів. У деяких країнах є спрощені процедури
- Болгарія – неформальне визнання дипломів у нерегульованих професіях.
- Чехія – можливість підтвердження освіти через заяву під присягою.
- Німеччина, Італія, Латвія – спрощене визнання кваліфікацій у сфері охорони здоров'я.

Доступ до допомоги в пошуку роботи. Усі країни ЄС надають переміщеним особам такі ж можливості пошуку роботи, як і своїм громадянам. Крім того, є деякі специфічні ініціативи:

- Словенія, Люксембург – доступні спеціальні платформи для реєстрації шукачів роботи.
- Словаччина, Швеція, Румунія – надають консультації та професійне навчання.
- Нідерланди, Хорватія – створені окремі вебсайти для пошуку роботи.
- Болгарія – програма «Солідарність» підтримує інтеграцію переміщених осіб у ринок праці.

Професійна підготовка та освітні можливості. У більшості країн переміщені особи мають доступ до загальних програм освіти та професійного навчання. Крім того, існують і специфічні ініціативи:

- Чехія, Данія, Естонія, Литва – доступні національні програми навчання.
- Німеччина, Італія, Польща – окремі ініціативи для інтеграції українських студентів і викладачів.
- Латвія, Німеччина, Греція, Австрія – безкоштовні мовні курси для українців.
- Основна мета – інтеграція переміщених осіб у ринок праці та покращення їхньої конкурентоспроможності.

Практична реалізація правових засад ринку праці ЄС після останньої хвилі міграції з України. За даними Європейської комісії, понад 4 мільйони українців отримали тимчасовий захист у країнах ЄС. Це суттєво вплинуло на ринок праці Євросоюзу, змусивши уряди адаптувати політики інтеграції та управління міграцією. На основі аналізу останніх досліджень [3, 6118, 8, 13] можна виокремити кілька ключових тенденцій, підкріплених статистичними та емпіричними даними.

Ключова роль іммігрантів у заповненні вакансій та компенсації демографічних викликів у ЄС. Іммігранти відіграли ключову роль у заповненні вакансій на ринку праці ЄС, що мало критичне значення для задоволення попиту в умовах зростаючої економіки та старіння населення. За даними Ф. Каселлі (2024), за період 2019–2023 років приблизно дві третини нових робочих місць у ЄС були зайняті мігрантами. Українські біженці продемонстрували швидшу інтеграцію у ринок праці порівняно з попередніми хвилями біженців, що, ймовірно, пов'язано з тимчасовими захисними статусами, доступом до ринку праці та високою кваліфікацією багатьох українських працівників. Низький рівень безробіття серед громадян ЄС дозволив іммігрантам легше знаходити роботу [3].

Зростання імміграції у 2020–2023 роках додало приблизно 2 мільйони нових працівників до європейської економіки. Автори публікації «Міграція до ЄС: Підсумки останніх подій та макроекономічні наслідки» оцінюють, що завдяки цьому економічний потенціал ЄС може зрости на 0,5 % до 2030 року. На їхню думку, це означає, що імміграція стане ключовим фактором, який забезпечуватиме близько половини прогнозованого річного зростання ВВП Єврозони [3].

Європа стикається з довгостроковими демографічними викликами, зокрема зі старінням населення та зниженням народжуваності. Посилена міграція частково компенсує ці тенденції, підтримуючи баланс на ринку праці та забезпечуючи приплив працездатного населення. Це має особливе значення для країн з високою часткою літнього населення, таких як Німеччина та Італія.

Особливий правовий статус та швидка інтеграція українських біженців. Позитивний досвід із переміщеними з України особами і необхідність застосування подібних спрощених процедур доступу до європейського ринку праці і до біженців з інших країн обґрунтовано у статті «Незадовільні результати інтеграції в рамках Спільної європейської системи притулку порівняно з Директивою про тимчасовий захист: випадок Нідерландів» за авторством Є. Думерніка та А. ван Хілсум (2024) [6]. Йдеться про те, що традиційна система притулку, яка застосовується до біженців з таких країн, як Сирія та Афганістан, відповідно до Женевської конвенції про статус біженців, характеризується тривалими процедурами розгляду заяв, обмеженим доступом до ринку праці під час очікування рішення та географічною сегрегацією заявників. Натомість, завдяки негайному доступу до ринку праці та відсутності тривалих бюрократичних процедур, українські біженці демонструють швидку інтеграцію в ринок праці, що сприяє швидшій соціальній адаптації та зменшенню витрат на їх утримання. Як наслідок, швидка інтеграція біженців знижує фінансове навантаження на приймаючі країни, оскільки вони швидше стають економічно активними та самозабезпеченими. Традиційна система притулку, навпаки, створює додаткові витрати через тривале утримання біженців без можливості працювати, що може призводити до їхньої соціальної ізоляції та довгострокових проблем з інтеграцією.

Водночас, у статті «Невловимі привілеї: клас, раса та гендер у (не)зайнятості українських воєнних мігрантів у Франції» (2024) за авторством Д. Горбача, Є. Польщикової та А. Рябчук [8], знаходимо як позитивні, так і проблемні моменти входження зовнішньо переміщених з України осіб на європейський ринок праці (на прикладі Франції).

Серед позитивних моментів вказані такі особливості правового статусу українських біженців:

- завдяки Директиві ЄС про тимчасовий захист, українські біженці отримали право на вільне пересування та працевлаштування в країнах ЄС, що відрізняє їх від інших категорій біженців;

- позитивне ставлення громадськості та відсутність расових стереотипів створюють сприятливі умови для інтеграції.

Високий рівень безробіття попри формальні права. Через три роки після початку війни дві третини українських біженців у Західній Європі залишаються безробітними, що свідчить про значні бар'єри для їхньої інтеграції на ринок праці. Як стверджують Д. Горбач, Є. Польщикова та А. Рябчук [6], основні перешкоди для працевлаштування включають:

- недостатнє володіння мовою та «м'якими» навичками;
- відсутність соціального капіталу для входження на формальний та неформальний ринки праці;
- тягар соціального відтворення, посилений вимушеним самотнім материнством;
- тимчасовий характер правового статусу, що обмежує довгострокові перспективи;
- тенденція до розподілу біженців на «заслужених» та «незаслужених», «продуктивних» та «непродуктивних», що впливає на доступ до соціальної підтримки та можливість залишитися в ЄС [8].

Крім того, вони відзначають певний парадокс привілеїв, пов'язаний із тим, що хоча українські біженці формально мають більше прав, тимчасовий характер їхнього статусу може перетворити ці привілеї на перешкоди.

Нерівномірний розподіл робочої сили та «трудова міграція всередині ЄС». За дослідженням Ф. Каселлі та ін. (2024) [3], у перші місяці війни більшість українських біженців оселилася у Польщі, Чехії та Німеччині. Проте згодом почалася «вторинна міграція» – українці переїжджали в країни з кращими умовами працевлаштування. Багато українців, що спочатку отримали статус у Польщі, згодом переїхали до Німеччини через вищі зарплати. З Чехії через нижчу потребу в робочій силі деякі українці переїжджали у Францію, хоча стикалися з бар'єрами інтеграції [8].

Попри спрощений доступ до ринку праці, більшість українських біженців працюють у низькокваліфікованих секторах. За даними Й. Думернік і А. ван Хілсум (2024) [6], 50–60 % українських біженців працюють не за фахом. Навіть фахівці з вищою освітою змушені займатися некваліфікованою працею через відсутність визнання українських дипломів, мовний бар'єр, складну процедуру професійної сертифікації в деяких країнах.

Фемінізація міграційного потоку і наявність бар'єрів для працевлаштування жінок із дітьми. Потік українців, які рятувалися від війни, переважно складався з відносно молодих жінок із малолітніми дітьми. Гендерно-віковий розподіл біженців з України свідчить про те, що абсолютна більшість біженців віком від 18 років – жінки, причому близько 45 % усіх переміщених осіб з України становлять жінки у віці від 18 до 64 років. Крім того, з огляду на те, що понад 35 % переміщених українців – це особи молодше 18 років, більшість жінок працездатного віку прибули з малолітніми дітьми, що має двоаспектний вплив на ринок праці приймаючої країни. За дослідженням Д. Горбача та ін. (2024), жінки-біженки частіше стикаються з дискримінацією при працевлаштуванні. Велика частка працює у секторі догляду, що є низькооплачуваною працею.

У короткостроковій перспективі інтеграція жінок із малими дітьми до робочої сили може бути складною, і її успіх значною мірою залежатиме від доступності догляду за дітьми та шкільної освіти, що потребує відповідних політичних кроків. Однак у довгостроковій перспективі, коли ці діти досягнуть працездатного віку, вони можуть зробити значний внесок у ринок праці приймаючої країни, за умови, що українські біженці залишаться в ЄС після закінчення війни [8, с. 24].

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Отже, інтеграція українських біженців на ринок праці Європейського Союзу є складним і багатовимірним процесом, що поєднує нормативно-правові основи, соціальну політику та

економічні реалії країн-членів. Дослідження демонструє, що загалом Європейський Союз продемонстрував високий рівень мобілізації для підтримки переміщених осіб, зокрема через механізм Директиви 2001 / 55 / ЄС про тимчасовий захист, що надало українцям швидкий і легальний доступ до ринку праці без необхідності проходження складних процедур отримання статусу біженця. Попри це, практична реалізація інтеграційної політики виявляє суттєві розбіжності між країнами-членами. Найшвидше українці адаптувалися в Польщі, Чехії та Німеччині, де ринок праці відкрився для них майже одразу. Натомість у Франції, Швейцарії та деяких інших країнах бюрократичні перепони та мовні бар'єри уповільнили цей процес. На основі аналізу результатів нещодавніх (2024 – 2025 рр.) досліджень було виявлено такі тенденції: ключова роль іммігрантів у заповненні вакансій та компенсації демографічних викликів у ЄС; особливий правовий статус та швидка інтеграція українських біженців; високий рівень безробіття попри формальні права; нерівномірний розподіл робочої сили та «трудова міграція всередині ЄС»; фемінізація міграційного потоку і наявність бар'єрів для працевлаштування жінок із дітьми.

Інтеграція українських біженців у ринок праці ЄС є одночасно викликом і можливістю. Успіх цього процесу залежатиме від гнучкості політики держав-членів, заходів підтримки та перспектив довгострокової соціально-економічної інтеграції. ЄС уже створив сприятливі умови для швидкого входження українців на ринок праці, але для їхньої сталості потрібні подальші адаптаційні реформи та комплексна міграційна стратегія.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на таких ключових напрямках: вивчення професійного розвитку та кар'єрного зростання українців у країнах ЄС; аналіз ефективності програм перекваліфікації та навчання для адаптації до місцевих ринків праці; оцінка впливу українських працівників на економіку країн прийому; соціальна інтеграція та якість життя українських мігрантів; вивчення впливу міграції на сімейні відносини та виховання дітей у нових соціокультурних умовах тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рудь, О. О. Міграційна політика України в контексті глобальних викликів : кваліфікаційна магістерська робота : спец. 292 «Міжнародні економічні відносини» / наук. кер. Д. С. Насипайко ; Центральнoукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. 93 с. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/15723>
2. Хакімова В. Нова міграційна криза в ЄС. *Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри* : матеріали II Міжнар. наук-практ. інтернет-конф. (м. Одеса, 29 квіт. 2022 р.) / МОН України, Нац ун-т «Одес. юрид. акад.» Одеса. 2022. С. 143–147. URL: <https://hdl.handle.net/11300/18154>
3. Caselli F. Migration into the EU: Stocktaking of Recent Developments and Macroeconomic Implications. *IMF Working Papers*. 2024. Vol. 2024, no. 211. P. 1. URL: <https://doi.org/10.5089/9798400289552.001> (date of access: 06.03.2025).
4. Directive - 2001/55 - EN - EUR-Lex. EUR-Lex – Access to European Union law – choose your language. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj> (date of access: 11.03.2025).
5. Dombrovskis V., Obstfeld M., Sologoub I. Stimulating growth in Ukraine and policies for migrants' return. *CEPR*. URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/stimulating-growth-ukraine-and-policies-migrants-return> (date of access: 06.03.2025).
6. Doomernik J., van Heelsom A. The Poor Integration Results of the Common European Asylum System Compared to the Temporary Protection Directive: The Case of the Netherlands. *Journal of International Migration and Integration*. 2024. URL: <https://doi.org/10.1007/s12134-024-01155-8> (date of access: 06.03.2025).
7. European Labour Authority. Overview of the measures taken by EU and EFTA countries regarding employment and social security of displaced persons from Ukraine. Bratislava. 28 p. URL:

<https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2024-06/report-overview-measures-people-ukraine.pdf> (date of access: 11.03.2025).

8. Gorbach D., Polshchukova Y., Ryabchuk A. Elusive privilege: class, race and gender in Ukrainian war migrants' (un)employment in France. *Dialectical Anthropology*. 2024. URL: <https://doi.org/10.1007/s10624-024-09754-8> (date of access: 06.03.2025).

9. Hett V. Towards mutual trust and understanding: establishing effective communication between Ukrainian refugees and Swiss government institutions. *Frontiers in Human Dynamics*. 2024. Vol. 6. URL: <https://doi.org/10.3389/fhumd.2024.1445749> (date of access: 06.03.2025).

10. Mapping of national measures taken by the EU and EFTA Member States in employment and social security for displaced persons coming from Ukraine | European Labour Authority. Homepage | European Labour Authority. URL: <https://www.ela.europa.eu/en/publications/mapping-national-measures-taken-eu-and-efta-member-states-employment-and-social> (date of access: 11.03.2025).

11. Policy responses to the war in Ukraine - Eurofound EU PolicyWatch. URL: <https://static.eurofound.europa.eu/covid19db/ukraine.html> (date of access: 11.03.2025).

12. Temporary Protection for Ukrainian Refugees in the Czech Republic and Poland / L. Macková et al. *Nationalities Papers*. 2024. P. 1–20. URL: <https://doi.org/10.1017/nps.2024.61> (date of access: 06.03.2025).

13. Tverdostup M. EconStor: Shifting patterns of migration in Europe: New source countries, old challenges. *EconStor: Home*. URL: <https://www.econstor.eu/handle/10419/299390> (date of access: 06.03.2025).

REFERENCES

1. Rud, O. O. Migrantska polityka Ukrainy v konteksti hlobalnykh vykykiv : kvalifikatsiina mahisterska robota : spets. 292 «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny» / nauk. ker. D. S. Nasypaiko ; Tsentrlnoukrain. nats. tekhn. un-t. Kropyvnytskyi: TsNTU, 2022. 93 s. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/15723>

2. Khakimova V. Nova migrantska kryza v YeS. Suchasni politychni protsesy: hlobalnyi ta natsionalnyi vymiry : materialy II Mizhnar. nauk-prakt. internet-konf. (m. Odesa, 29 kvit. 2022 r.) / MON Ukrainy, Nats un-t «Odes. yuryd. akad.» Odesa. 2022. S. 143–147. URL: <https://hdl.handle.net/11300/18154> Caselli, F. (2024). *Migration into the EU: Stocktaking of recent developments and macroeconomic implications*. *IMF Working Papers*, 2024(211), 1. <https://doi.org/10.5089/9798400289552.001>

3. Caselli F. Migration into the EU: Stocktaking of Recent Developments and Macroeconomic Implications. *IMF Working Papers*. 2024. Vol. 2024, no. 211. P. 1. URL: <https://doi.org/10.5089/9798400289552.001> (date of access: 06.03.2025).

4. European Parliament & Council of the European Union. (2001). *Directive 2001/55/EC on temporary protection*. EUR-Lex. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>

5. Dombrovskis, V., Obstfeld, M., & Sologoub, I. (2025). *Stimulating growth in Ukraine and policies for migrants' return*. Centre for Economic Policy Research (CEPR). Retrieved from <https://cepr.org/voxeu/columns/stimulating-growth-ukraine-and-policies-migrants-return>

6. Doomernik, J., & van Heelsum, A. (2024). *The poor integration results of the Common European Asylum System compared to the Temporary Protection Directive: The case of the Netherlands*. *Journal of International Migration and Integration*. <https://doi.org/10.1007/s12134-024-01155-8>

7. European Labour Authority. (2024). *Overview of the measures taken by EU and EFTA countries regarding employment and social security of displaced persons from Ukraine*. Bratislava. Retrieved from <https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2024-06/report-overview-measures-people-ukraine.pdf>

8. Gorbach, D., Polshchukova, Y., & Ryabchuk, A. (2024). *Elusive privilege: Class, race, and gender in Ukrainian war migrants' (un)employment in France*. *Dialectical Anthropology*. <https://doi.org/10.1007/s10624-024-09754-8>

9. Hett, V. (2024). *Towards mutual trust and understanding: Establishing effective communication between Ukrainian refugees and Swiss government institutions*. *Frontiers in Human Dynamics*, 6. <https://doi.org/10.3389/fhumd.2024.1445749>

10. European Labour Authority. (2024). *Mapping of national measures taken by the EU and EFTA Member States in employment and social security for displaced persons coming from Ukraine*. Retrieved from <https://www.ela.europa.eu/en/publications/mapping-national-measures-taken-eu-and-efta-member-states-employment-and-social>
11. Eurofound. (2025). *Policy responses to the war in Ukraine - Eurofound EU PolicyWatch*. Retrieved from <https://static.eurofound.europa.eu/covid19db/ukraine.html>
12. Macková, L., et al. (2024). *Temporary protection for Ukrainian refugees in the Czech Republic and Poland. Nationalities Papers*, 1–20. <https://doi.org/10.1017/nps.2024.61>
13. Tverdostup, M. (2024). *Shifting patterns of migration in Europe: New source countries, old challenges*. EconStor. Retrieved from <https://www.econstor.eu/handle/10419/299390>